

Šperkopříbeh v bratislavskej Bibiane ukazuje, že oddávna sa nezdobili iba ženy

[14.11.2019; zenyvmeste.sk; ženy doma; 00:00; Redakcia]

Zdobili sa vždy obe pohlavia, neviem či skôr muži alebo ženy. Šperk má viac funkcií, jedna z nich je magická. Takže môže byť, že najskôr sa zdobili muži, hovorí autorka výstavy Šperkopříbeh v Bibiane Ingrid Abrahamfyová.

Občasné výstavy šperkov u nás bývajú veľmi podobné svojim zameraním na nové, moderné vývojové dizajnové trendy. Z nich mnohé sú už drobné plastiky, nad ktorými sa návštevník pousmeje s otázkou, či sú vôbec nositeľné ako ozdoba na tele alebo odev.

Úplne iná je expozícia Šperkopříbeh v bratislavskej Bibiane, ktorá potrvá do 1. marca 2020. Okrem toho, že ako všetky ostatné jej výstavy sú interaktívne hravé a poučné, táto navyše prezentuje históriu šperku, ktorá je dlhá ako história ľudstva.

Autorka výstavy Ingrid Abrahamfyová. Foto - TASR

Bibiana a výstava Šperkopříbeh: Pre všetky generácie

„My sme ju koncipovali, aby tam boli zhrnuté poznatky z viacerých vedných odborov. Okrem dejín je tam trochu zemepisu, geológie, etnografie i literatúry a filmu. Prakticky všetko o šperkoch: z čoho sa vyrábajú, kde sa nachádzajú suroviny na ich výrobu, prečo sa ľudia zdobia, čo pre nich šperky znamenajú,“ zdôvodňuje zámer výstavy jej autorka Ingrid Abrahamfyová.

Zároveň dodáva, že expozícia je pre všetky generácie a vhodná aj návštevy detí s rodičmi, ktorí sa tiež dozvedia všeličo nové. V prvej miestnosti sa predstavuje náš svet od podzemia, morského dna až po vrcholy sopiek. Tam všade sa nachádza, rastie a získava materiál, ktorý je typickým šperkárskym a oddávna najpoužívanejším pri výrobe ozdôb tela. Také sú vzácne kovy platina, zlato, smaragd a diamant, ale hodnotné šperky niektoré etniká vyrábali aj zo železa. Texty prezrádzajú ako sa tvoria vyvreliny, perly, korály, mušle, jantár, opal a iné prírodné materiály. Návštevník spozná aj slovník kameňov a z deviatich veľkých molybdanových kociek si môže vyskladať kráľovskú korunu a iné šperky.

„Zdobili sa vždy obe pohlavia, neviem či skôr muži alebo ženy. Šperk má viac funkcií, jedna z nich je magická. Takže môže byť, že najskôr sa zdobili muži, ktorí sa pred lovom pomalovali, aby boli chránení a lov bol úspešný. Určité druhy ozdôb boli mužské, iné ženské, ktoré sa potom presunuli do ľudového odevu. Šperk môže byť maľba na telo a v materiálnej podobe prichytený na odev alebo holé telo. Tie mužské súvisiace s bojom alebo lovom boli výraznejšie nosené na hrudi, napríklad pazúry z medveďa či vlčie zuby,“ konštatuje autorka.

Bibiana a výstava Šperkopříbeh: Deti rodičov inej rasy

U niektorých dávných kmeňov, najmä v teplejších oblastiach, bol šperk jediným kusom odevu. To, aj iné podoby zdobenia poznáme z indiánok i mnohých filmov s domorodou a historickou tematikou. Prírodné národy podľa toho, kde žili, využívali na ozdoby všetko, čo okolo seba mali: kosti, rohovinu, vlákno z listov a stoniek, farebné vtáčie perá, mušle a všeličo iné. Tvorili z toho aj čelenky alebo široké náhrdelníky. Názornou ukážkou je plagát a pozvánka k výstave s ôsmimi deťmi.

„Je to symbolické, že deti pozývajú svojich rovesníkov na výstavu. Hľadali sme tie, ktoré majú aspoň jedného rodiča inej rasy, aby vyzerali etnicky. Troch chlapcov a päť dievčat sme nafotografovali so šperkami z prostredia odkiaľ pochádza ich rodič. Niektorí z nich sú na veľkoplošných fotografiách v miestnosti venovanej galérii etno šperkov, kde sú kolekcie ozdôb z celého sveta aj veľké mapy so svetadielmi. Bludiskom sa možno presúvať z krajiny do krajiny a objavovať rôznorodé kánony krásy. Tiež časťami farebných magnetiek vyskladať správnu ozdobu na odfotené deti podľa etnika,“ nabáda k aktivite Ingrid Abrahamfyová.

Prečítajte si

Šesť tipov, čo si obliecť, keď máte na pozvánke smart casual

Malí návštevníci s rodinným sprievodom sa zahrajú aj v klenotníckom mini ateliéri. V ňom si môžu strihaním poskladať vlastný kryštál, namaľovať výbrus drahokamu či z farebných kamienkov poskladať náhrdelník. Tiež sa dozvedia, že prstene delíme na spomienkové, pečatné, magické a snubné. Inde spoznajú tajomnú zlatú komnatu s Midasovým príbehom i pokladom Ali Babu. V ďalšej miestnosti vkročia do príbehu Troch mušketierov, aby pohľadali stratené diamantové príspevky z náhrdelníka kráľovnej Anny.

„Je to tradičný barokový šperk, ktorý sa dodnes nereplikuje. Príbeh o Troch mušketierov každý pozná, ale zreprodukovať ho nikto nevie. Je to príbeh o tajnej láske a stratených prívieskoch z diamantového náhrdelníka. V tom príbehu sa možno zoznámiť aj s určitým tvaroslovím,“ pripomína autorka. Tá výstavu pripravila so šperkárkou Danielou Mládenkovou a ďalšími umelcami, ktorí vytvorili ilustrácie, hračky a ďalšie exponáty.

Foto - bibiana.sk

Kurátorka výstavy Šperkopříbeh o vzťahu k šperkom

Abrahamfyová nám prezradila svoj osobný vzťah k šperkom: „V praktickom živote sa veľmi nezdobím. Nosím náušnice, s holými ušami nechodím po svete. Ani bez hodínok, ktoré tiež možno považovať za šperk. V poslednej dobe som si obľúbila brošne rôzneho druhu. Veľmi sa mi páčia z papiera, no v určitom počase nie sú vhodné na nosenie. Patria k autorskému šperku, o ktorom sa veľa hovorí ako o drobných plastikách a niektoré sa ani nedajú nosiť ako šperk. To už je investičný šperk pre vystavenie v interiéri ako dizajnový artefakt a už sa nepozera na vzácnosť materiálu. Keď si kúpite zlatý prsteň, s tým môžete aj riady umývať. S plastikami musíte zaobchádzať opatrnejšie. Súčasná ľudská ozdoba ako tetovanie, cvočky, krúžky, guľičky, klince, kovové ozdoby na jazyku a ešte to klopká o zuby, to je hyzdenie tela. Niektoré ozdoby sú veľmi nepraktické, nosiť by som to nechcela, nie som ani obdivovateľka tetovania. Nepáči sa mi a navyše mi prekáža, že je to trvalá záležitosť. Zdá sa, že 20- či 30-roční si neuvedomujú, že raz budú mať vyše 60. U prírodných národov to chápem, je to ich súčasť tradičnej kultúry. No do spodnej pery by som si tiež nedala vrchnák zo zaváraninovej fľaše,“ dodáva.

Výstava Šperkopříbeh v Bibiane. Foto - bibiana.sk

<http://www.zenyvmeste.sk/sperkopribeh-v-bratislavskej-bibiane-ukazuje-ze-oddavna-sa-nezdobili-iba-zeny>